

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 186

van **EMMILY TALPE**

datum: 16 november 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Bijenpopulatie - Instandhouding en bestrijding Aziatische hoornaar

Er is al jaren bezorgdheid over de achteruitgang van onze honingbijenpopulatie. In dat verband heeft minister Demir dit jaar het 'Vlaams Actieplan Wilde Bestuivers' voorgesteld. Dat zal lopen tot 2030 en omvat een breed gamma aan beheersmaatregelen niet alleen voor wilde bijen, maar ook voor zweefvliegen en vlinders, geconcentreerd rond vijf pijlers:

1. terugdringen van het pesticidegebruik;
2. vergroten van het bestuiversvriendelijk areaal;
3. bestuiversvriendelijk beheer;
4. monitoring van bestuiverspopulatie;
5. educatieve acties.

Helaas wordt de bijenpopulatie ook bedreigd door de agressieve Aziatische hoornaar.

1. a) Hoe is de honingbijenpopulatie in Vlaanderen de afgelopen vijf jaar geëvolueerd?
b) Hoe is het geraamde aantal wilde bijen geëvolueerd de afgelopen vijf jaar?
2. a) Welke maatregelen uit het Vlaams Actieplan Wilde Bestuivers werden al concreet uitgerold?
b) Welke rol spelen de landbouwers daar concreet in?
3. a) Wordt de Vlaamse aanpak afgestemd op de initiatieven die op federaal niveau worden ontwikkeld met betrekking tot de bijen?
b) Wordt daarvoor actief samengewerkt en/of overlegd met de federale overheid?
4. In welke mate komt het actieplan tegemoet aan de bestrijding van de Aziatische hoornaar?
5. a) Zullen er extra maatregelen worden genomen om de Aziatische hoornaar te bestrijden en onze bijenpopulatie van die vijand te vrijwaren?
b) Hoe zal die problematiek concreet worden aangepakt?
6. a) Welke rol ziet de minister weggelegd voor de imkersverenigingen?
b) Worden zij aangemaand om hun leden te informeren en te sensibiliseren rond het gevaar van de Aziatische hoornaar voor hun bijenpopulaties?

7. Zal de minister dit ook op Europees niveau aankaarten en daar pleiten voor een geïntegreerde aanpak tussen de lidstaten?
 8.
 - a) Wordt er in Vlaanderen actief gezocht naar nesten van Aziatische hoornaars?
 - b) Wordt er een beleid ontwikkeld om die nesten te verdelgen?
-

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Zuhail Demir (186), Jo Brouns (148)

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 186 van 16 november 2022

van **EMMILY TALPE**

1. a) De honingbij is geen wilde bijensoort meer in Vlaanderen. Tabel 1 bevat een overzicht van de evolutie van het aantal imkers en bijenvolken in Vlaanderen voor de periode 2018-2022. Een bijenvolk bestaat uit 10.000 tot 80.000 honingbijen.

Tabel 1. Aantal imkers en bijenvolken in Vlaanderen 2018-2022

	Aantal imkers in Vlaanderen	Aantal bijenvolken
2018	4.714	29.323
2019	4.830	33.919
2020	5.050	34.999
2021	5.087	35.252
2022	5.229	37.523

Bron: Departement Landbouw en Visserij

- b) Er bestaat geen gestructureerde monitoring rond wilde bijen (solitaire bijen) in Vlaanderen; bepaalde tools zoals waarnemingen.be geven wel een indicatie van hoe het met bepaalde soorten gaat. De determinatie van wilde bijen is echter geen sinecure. Het is dan ook zeer moeilijk om hierover gedegen uitspraken te doen. Daarom heb ik aan mijn administratie gevraagd om prioritair werk te maken van de opmaak van een Rode lijst voor wilde bijen in Vlaanderen.

In 2019 verscheen reeds een Rode lijst "bijen" voor België. Hieruit bleek dat in België 11,8% van de soorten is verdwenen, 12,3% ernstig bedreigd is, 8,4% bedreigd, 8,9% kwetsbaar, 6,8% bijna in gevaar en 42,3% thans niet bedreigd. Over 9,4% van de soorten waren er onvoldoende data beschikbaar om er uitspraken over te doen. De studie toonde echter ook aan dat de grootste concentratie van bedreigde soorten te vinden zijn in de Kempen, het Hageland en Droog Haspengouw. Ik denk dat we dus kunnen stellen dat in het algemeen de populatietrend van wilde bijen in de afgelopen vijf jaar eerder negatief zal zijn. Maar het onderzoek dat mijn administratie zal uitvoeren in kader van de opmaak van de Rode lijst zal hierover verdere informatie moeten verschaffen.

2. a) Ik heb aan mijn administraties de opdracht gegeven om zo snel mogelijk van start te gaan met alle acties. Voor een aantal acties heb ik voor dit jaar nog extra financiële middelen vrijgemaakt zodat deze prioritair uitgevoerd kunnen worden:
- Actie 12: Green Deals gericht op wilde bestuivers
 - Actie 13: Oprichten van wilde bestuiverreservaten op de mijnterrils in eigendom van ANB en opstart van een traject voor de oprichting van wilde bestuiverreservaten in de voor bestuivers belangrijke habitattypes
 - Actie 18: "Bestuivers Blokken" in agrarisch gebied
 - Actie 28: Traject opmaak Vlaamse Rode Lijst voor wilde bijen
- b) Momenteel zijn de acties in het Vlaams Actieplan wilde Bestuivers grotendeels gericht op de beheerde gebieden en urbane gebieden. Een aantal acties zal echter ook in het landbouwgebied kunnen geïmplementeerd worden, voornamelijk via reeds bestaande instrumenten vanuit het landbouwbeleid (zoals de beheerovereenkomsten en

ecoregelingen). Ik heb aan mijn administraties dan ook gevraagd om met de landbouworganisaties te overleggen met het oog op de volgende GLB-periode (2027) een pakket van beheerovereenkomsten gericht op wilde bestuivers in de agrarische sector en het agrarisch gebied uit te werken.

3. a) Bij het opstellen van het Vlaams Actieplan wilde Bestuivers had ik me er reeds toe verbonden om de invoering van de Belgische nationale strategie rond bestuivers optimaal te stimuleren. Ik heb mijn administraties gelast om de acties uitgewerkt in het Vlaams Actieplan steeds af te stemmen met de maatregelen in de nationale strategie. Bovendien waren mijn administraties reeds betrokken bij de opmaak van de nationale strategie en zetelen ze ook in de CCIM nationale werkgroep bestuivers. Mijn administraties toetsen ook steeds af met federale initiatieven en internationale processen die in link hebben met wilde bestuivers (zoals omtrent het pesticidenbeleid).
- b) Zoals hierboven vermeld zijn mijn administraties lid van de verschillende CCIM werkgroepen die relevante thema's voor de wilde bestuivers behandelen. Daarnaast is er ook ad-hoc overleg tussen de federale en regionale overheden betreffende specifieke initiatieven.
4. Het Vlaams Actieplan wilde Bestuivers betreft een groot aantal wilde Bestuivers. De impact van de Aziatische hoornaar op de wilde bestuiverpopulatie is minder groot dan we denken. De achteruitgang van de wilde bestuivers in Vlaanderen is te wijten aan een groot aantal andere factoren die prioritair moeten aangepakt worden om verdere achteruitgang te stoppen. Ik heb dan ook geopteerd om in het Vlaams actieplan voor wilde Bestuivers te focussen op maatregelen die de negatieve populatietrend van wilde bestuivers een halt toe kunnen roepen.
5. a) Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven de beheerregeling Aziatische hoornaar te finaliseren. Hierin zullen alle doelstellingen en maatregelen worden opgenomen die een effectief beheer van de soort mogelijk maken. Welke maatregelen hierin worden opgenomen zal worden bepaald door objectieve, wetenschappelijk onderbouwde criteria. Beheerregelingen worden ook te gepasten tijde herzien zodat op basis van voortschrijdend inzicht maatregelen kunnen worden aangepast.
- b) De concrete aanpak van de problematiek zal opgenomen worden in de hierboven genoemde beheerregeling. Hier kan ik niet op vooruit lopen. Conform artikel 28, §1 van het Soortenbesluit kan op initiatief van de minister van landbouw een beheerregeling worden opgemaakt met het oog op het voorkomen of herstellen van hinder, risico of schade aan landbouwactiviteiten.
6. a) De imkers in Vlaanderen hebben de afgelopen jaren kennis opgebouwd over de Aziatische hoornaar en hebben ook de ervaring ontwikkeld rond de bestrijding van de Aziatische hoornaar. Zij zijn dus zeker een belangrijke partner in de aanpak van deze problematiek.
- b) De imkerverenigingen worden gestimuleerd om hun leden te informeren en te mobiliseren.
7. Deze soort staat reeds op de lijst van de voor de Europese Unie zorgwekkende uitheemse soorten. De opname op deze lijst houdt een aantal maatregelen in die zijn vastgelegd in Verordening [EU] 2014/1143. Deze zijn dan ook van toepassing in alle lidstaten van de Europese Unie.
8. a) In kader van de gecoördineerde bestrijding werd er actief gezocht naar nesten. Het merendeel van de nesten wordt echter gemeld via passieve monitoring. Nesten kunnen worden doorgegeven op Vespawatch.be. Er bestaat een overeenkomst

tussen de administraties Departement Omgeving, het Agentschap Natuur en Bos met Vespawatch, waarbij Vespawatch de verdelging van de nesten coördineert.

- b) Hier verwijs ik naar vraag 5a. Het beleid zal in de beheerregeling worden geduid, deze zit momenteel in de afrondingsfase en zal dan worden overgemaakt aan de betrokken instanties van de departementen landbouw en volksgezondheid.